

معرفی خصوصیات مورفولوژیک چند نژادگان برگزیده جدید در توده گردوی کهریز

رضا رضایی، قاسم حسنی، داراب حسنی، کورش وحدتی

مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی آذربایجان غربی، بخش تحقیقات باغبانی،
مؤسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر کرج و گروه علوم باغبانی پردیس ابوریحان
دانشگاه تهران

به منظور انتخاب نژادگان های با صفات مطلوب باغی و تجاری در حدود ۱۰۵۰ نژادگان گردو موجود در کلکسیون گردوی ایستگاه تحقیقات کشاورزی کهریز- ارومیه طی سه مرحله بین سالهای ۸۲ تا ۸۵ غربال شدند. در مرحله اول براساس بیشترین میزان باردهی و عاری بودن از آفات و امراض تعداد ۴۵ نژادگان علامت گذاری گردیدند. در مرحله دوم با در نظر گرفتن شکل و ابعاد میوه و رنگ مغز تعداد ۱۵ نژادگان انتخاب گردید. در مرحله سوم، طی سه سال (تکرار) ده صفت مورفولوژیک و فنولوژیک براساس توصیف نامه بین المللی در ۱۵ نژادگان اندازه گیری و مورد مقایسه آماری قرار گرفتند. براساس نتایج به دست آمده بین نژادگان ها اختلاف معنی داری از نظر صفات مربوط به عملکرد تک درخت، وزن میوه و وزن مغز مشاهده گردید. نژادگان های KZ1، KZ4 و KZ5 به ترتیب با تولید ۷۲/۷۵، ۹۶/۵۲ و ۱۰/۴۹ کیلوگرم محصول با پوست سبز دارای بیشترین عملکرد در درخت بودند. KZ3 و KZ4 به ترتیب با چهار و نه متر ارتفاع کوتاهترین و بلندترین نژادگان بودند. نژادگان KZ5 دیرگل ترین (۱۲ اردیبهشت) و دیررس ترین (۲۰ مهر) و نژادگان KZ4 زودرس ترین (۲۰ شهریور) بودند. نژادگان های KZ3، KZ8، KZ9 و KZ12 دارای بیشترین درصد باردهی جانبی (بیش از ۵۰٪) بودند و در عین حال کمترین وزن میوه (۳۹/۱۰ - ۸۳/۱۱ گرم) و وزن مغز (۵۹/۰ - ۰۹/۶ گرم) را داشتند. بیشترین وزن میوه خشک (۲۵/۱۷ گرم) مربوط به نژادگان های KZ1 و KZ2 بود. چهار نژادگان KZ3، KZ11، KZ13 و KZ14 دارای روشن ترین مغز بودند. نژادگان های KZ3 و KZ13 دارای کمترین ضخامت پوست (کاغذی) و بیشترین درصد مغز (۶۰ و ۷۱٪) بودند. هم چنین تنوع قابل ملاحظه ای از نظر شکل تاج درخت (عمودی و

پنجمین کنگره علوم باغبانی ایران - شهریور ماه ۱۳۸۶ - دانشگاه شیراز

گسترده) و شکل میوه (گرد، مثلثی، تخم مرغی و بیضوی) در بین نژادگان ها مشاهده گردید. نژادگان های فوق با برخورداری از صفات مطلوب تجاری و باغی همراه با انتخابی های قبلی (OR126، OR60، KH53 و OR81) به مرحله مطالعات سازگاری وارد شدند.